

TUTANCHAMON

JEHO HROB A POKLADY

TUTANCHAMON - SHRNUŤÍ

1. Odkrytí Tutanchamonovy hrobky

Text A

Údolí králů

Údolí králů leží na západním břehu Nilu naproti starověkému Thébám, dnešnímu Luxoru, kdysi sídlu faraonů. Západní břeh byl také nazýván „Městem mrtvých“ (Nekropolí), protože v období Nové říše (18. až 20. dynastie, 1543 až 1039 př.n.l.) se používalo jako hlavní pohřebiště starověkého Egypta. Objevení Tutanchamonovy hrobky a jejího příslušenství se stalo opravdovou senzací. Tento objev přinesl mnoho informací o životě ve starověkém Egyptě.

Text B

Objevení hrobky Howardem Carterem roku 1922

Howard Carter navštívil poprvé Egypt ve svých sedmnácti letech – v září roku 1891. Později do Egyptu přijíždí i Lord Carnarvon a návštěva této starobylé země v něm pobudila zájem o egyptologii, vědu věnující se dějinám této země.

V roce 1907 odkryl tým pod vedením Theodora M. Davise v Údolí králů jámu obsahující materiál použitý během balzamování Tutanchamonovy mumie a královi následněm pohřebním obřadu. V roce 1909 našel Davis vykradený hrob, který považoval za Tutanchamonův a prohlásil Údolí králů za zcela probádané.

Howard Carter byl ale jiného mínění. Přesvědčil Lorda Carnarvona, aby mu poskytl peníze na další vykopávky. Lord Carnarvon v roce 1915 převzal od Davise povolení k vykopávkám (tzv. koncesi) a pověřil Cartera jejich vedením. Cílem vykopávek nebylo nic menšího než nalezení Tutanchamonovy hrobky. Howard Carter vzal v úvahu všechny

Schody vedoucí do Tutanchamonovy hrobky

dostupné informace a vytyčil na mapě trojúhelníkovou plochu, kterou následně rozdělil na čtverce. Díky tomu mohl přesně zakreslovat každý postup vykopávek a jednotlivé nálezy. Během dalších pěti let prozkoumal téměř celou oblast. Neprobádáno zůstalo pouze místo před vchodem do hrobky Ramesse VI., kde kdysi stály chýše starověkých řemeslníků. Tuto oblast prohledával Carterův tým až na úplný konec výkopových prací. Dne 4. listopadu roku 1922 odkryl Howard Carter v místě, kde stávaly chýše, schody. Následně pak 26. listopadu 1922 proboural za přítomnosti Lorda Carnarvona, jeho dcery Lady Evelyn Herbert a svého spolupracovníka Arthura Callendera zadržný vchod. Carnarvon se Cartera zeptal, jestli něco uvidí. Carter odpověděl slavnými slovy: „Ano, úžasné věci.“ Brzy si byl celý tým jistý tím, že našel právě hrobku faraona Tutanchamona.

JEHO HROB A POKLADY

1. Objevení Tutanchamonovy hrobky

Již 29. listopadu 1922 se objevil v londýnských Timesech první článek o odkrytí hrobky. Informace o této události se rozlétla po celém světě a objev byl oslavován jako obrovská senzace. Howard Carter sestavil tým expertů. Místnosti hrobky byly podrobně zakresleny, jejich obsah katalogizován a opatrně vyklizeny. Tyto práce trvaly celkem 10 let a bylo při nich nalezeno přes 5900 předmětů. Na výstavě Tutanchamon – jeho hrob a poklady, je hrobka postavena přesně tak, jak ji Carter v roce 1922 našel.

Howard Carter u zadržaného vchodu do hrobky

© Copyright Griffith Institute

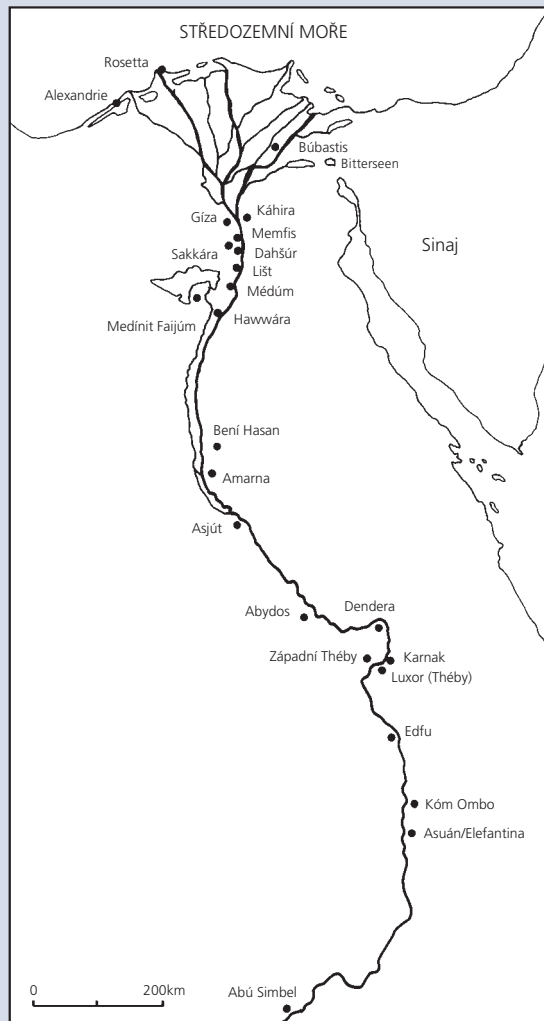
JEHO HROB A POKLADY

1. Odkrytí Tutanchamonovy hrobky

Úkol A

Ukažte na mapě Egypta, kde leží Údolí králů

© Projektmappe Ägypten, bearbeitet von Dieter Potente, Cornelsen Verlag Berlin 2002

Úkol B

Napište novinový článek o objevení hrobky Howardem Carterem!

Udělejte si z textu A a B poznámky. Na výstavě najdete další informace o Howardu Carterovi.

2. Faraoni a svět bohů

Faraon

Text C

Slovo „faraon“ pochází z egyptštiny a znamená „Velký dům“. Protože jméno egyptského krále nesmělo být vyslovováno, používalo se tohoto označení, jež se poprvé objevilo v Bibli. Na faraony bylo pohlíženo jako na bohy, kteří neomezeně vládli celé zemi a jejím obyvatelům. Byli zodpovědní za organizaci života v zemi a zároveň se starali, aby lidé uctívali bohy a bohové lidu projevovali přízeň. Proto byli faraoni oprávněni přijímat prostřednictvím chrámů obětní dary. Mimo to měli povinnost starat se o obecné blaho lidí jak v životě, tak i po smrti.

I když faraoni vládli neomezenou mocí, k jejímu praktickému uplatnění jim sloužil rozsáhlý státní aparát, který zahrnoval úředníky, kněze a správce. Práva a povinnosti vládce získal faraon při koru-

novaci. Při té také obdržel pět královských jmen. Většinou byl následovníkem trůnu syn zemřelého faraona, avšak nebylo to tak vždy. Koruny nosívali faraoni při nejrůznějších příležitostech. Spojená koruna, sestávající z červené a bílé, symbolizovala spojení Horního a Dolního Egypta. Dalšími symboly moci bylo žezlo a důtky.

Prvním egyptským králem byl ještě před rokem 3000 př. n. l. Meni, který sjednotil Horní a Dolní Egypt. Tak začala vláda faraonů, která trvala po dalších 30 dynastiích. Historici rozdělují egyptské dějiny na několik období, z nichž Stará, Střední a Nová říše představují dobu největšího rozkvětu. Vláda nad Egyptem byla úzce spjata s vírou a různými bohy. Prvním faraonem, který si nechal jako hrobku postavit pyramidu, byl kolem roku 2700 př.n.l. Džoser.

Text D

Je téměř jisté, že Tutanchamon byl synem Achnatona (vládl 1353-1337 př.n.l.). Achnaton prosazoval monoteistické náboženství, tedy víru v jediného boha, kterým chtěl nahradit starší náboženství založené na víře ve velké množství bohů. Jediným bohem měl být Aton, tedy Slunce.

O Tutanchamonově matce se stále vedou spory. Mezi Achnatonovými manželkami měla zvláštní význam Kija, která měla titul „velmi milovaná manželka“. Proto ji mnoho vědců považuje za Tutanchamonovu matku.

Tutanchamon dostal nejprve jméno Tutanchaton, které oslavovalo boha Atona. Faraonem byl korunován ještě jako dítě. Po dvou letech vlády si změnil jméno na Tutanchamon, neboli „žijící obraz Amona“. Oženil se Anchesenamón, třetí dcerou Achnatona a Nefertiti, svou o něco starší nevlastní sestrou. Pravděpodobně spolu neměli žádné děti. Tutanchamon vládl devět let a za jeho vlády se stala Memfida hlavním městem egyptské říše. Vrátil se zpět k víře ve více bohů a odmítl tak

JEHO HROB A POKLADY

2. Faraoni a svět bohů

system, který zavedl jeho otec. V chrámu v Karnaku nechal vztyčit velkou stělu, kterou vyhlásil návrat ke staršímu náboženskému systému. Théby se opět staly náboženským centrem Egypta. Stál v čele velmi dobře organizovaného státu, kde se o administrativu staral početný zástup úředníků. Jedním z nejdůležitějších byl Tutanchamonův rádce Aj, pravděpodobně otec královny Nefertiti. Ozbrojeným silám velel generál Haremhab. Za Tutanchamonovy vlády se země vrátila zpět ke svým tradicím. Tento návrat byl důležitým předpokladem pro obnovení stability říše. Když Tutanchamon na jaře roku 1323 př. n. l. zemřel, stal se jeho nástupcem právě Aj.

Opěradlo Tutanchamonova zlatého trůnu

Úkol C

1. Podívejte se na výstavě na obrázky, předměty a texty o Tutanchamonovi. V příručce najdete informace o zlatém trůnu z hrobky. Ten je k vidění i na výstavě. Je na něm vyobrazen Tutanchamon se svou manželkou, která jej natírá vonným olejem. Po návštěvě výstavy napište, který z předmětů na vás udělal největší dojem.
2. Napište Tutanchamonův profil.

JEHO HROB A POKLADY

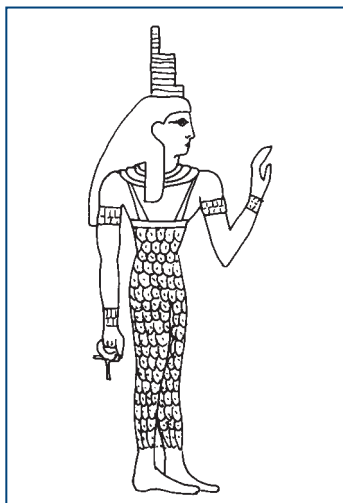
2. Faraóni a svět bohů

Bohové

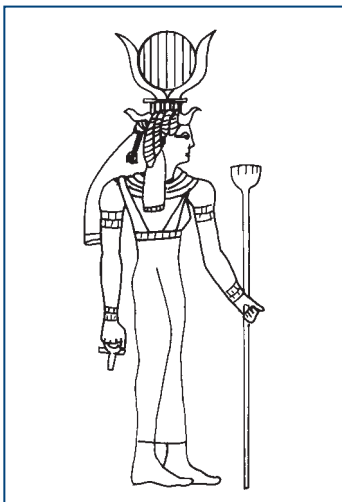
Zde jsou vyobrazeni někteří egyptští bohové:

Usir

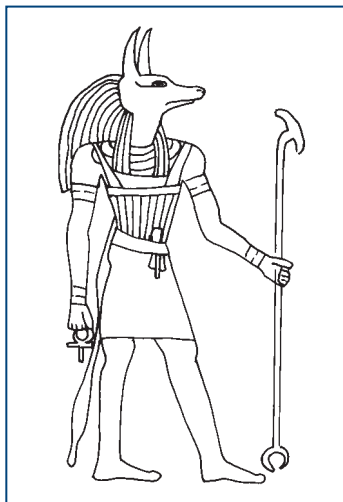
Vládce Říše mrtvých, předseda soudnímu tribunálu bohů při posledního soudu. Bývá podobně jako faraoni vyobrazován s korunou, žezlem a důtkami.

Amun-Re

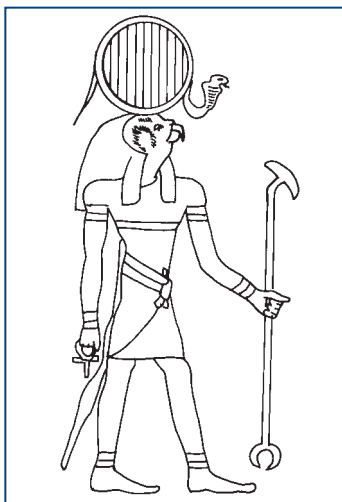
Sluneční bůh Amenre byl podle Egyptanů stvořitelem světa. Bývá zobrazován se sokolí hlavou a slunečním kotoučem.

Hathor

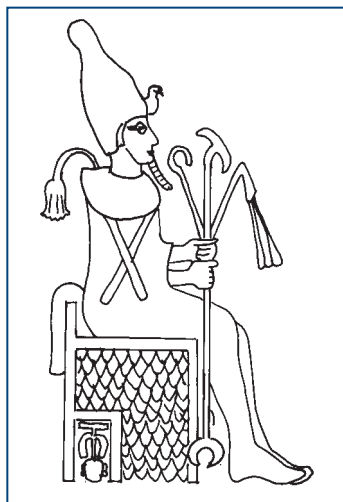
Bohyně lásky. Bývá zobrazována v podobě krávy se slunečním diskem mezi rohy.

Eset

Manželka Usira. Byla vzorem pro všechny matek. Ochránkyň dětí. Eset lze rozeznat podle hieroglyfického znaku v podobě trůnu na její hlavě.

Anup

Bůh mumifikace, jenž v podsvětí dohlížel na vážení srdcí zemřelých na vahách spravedlnosti. Je zobrazován se šakalí hlavou.

Hor

Podle legendy byl synem Esety a Usira. Je zobrazován jako sokol a nosí spojenou královskou korunu. Hor byl ochráncem faraona.

2. Faraóni a svět bohů

Úkol D

1. Vystříhnete obrázky a texty, přiřadíte je k sobě a naleptete na velký papír.
2. Na výstavě můžete vidět další bohy, jejichž podoby měly některé předměty z hrobky. V příručce jsou vyobrazeni a představeni. Můžete si je zkopírovat a také nalepit na papír. Tak získáte malou encyklopedii egyptských bohů.